

SEPTEMBER/2022

FARSKÝ INFORMÁTOR

RÍMSKOKATOLÍCKA FARNOŠŤ VŠETKÝCH SVÄTÝCH NACINA VEŠ

15. ROČNÍK



KTO BOL KARDINÁL JOZEF TOMKO

Jozef Tomko sa narodil 11. marca 1924 v Udavskom, v dnešnej Košickej arcidiecéze. Na Teologickej fakulte v Bratislave začal teologické štúdiá v roku 1943, v ktorých od r. 1945 pokračoval v Ríme na Pápežskej Lateránskej univerzite. Kňazskú vysviacku prijal 12. marca 1949 v Lateránskej bazilike.

PODSEKRETÁR KONGREGÁCIE PRE BISKUPOV

Pätnásť rokov (1950 – 1965) bol Jozef Tomko vicerektorom Pápežského kolégia Nepomucenum v Ríme. Na Pápežskej lateránskej univerzite a Pápežskej Gregorovej univerzite postupne získal doktoráty z teológie, kánonického práva a sociálnych vied. Od roku 1962 pracoval na Kongregácii pre náuku viery, najprv ako študijný asistent a od roku 1966 ako vedúci Doktrinálneho oddelenia. V tom čase bol vybraný za jedného z osobitných tajomníkov prvého synodálneho zhromaždenia v roku 1967. V decembri 1974 bol vymenovaný za podsekretára Kongregácie pre biskupov. Dňa 12. júla 1979 bol vymenovaný za generálneho sekretára Biskupskej synody a za titulárneho arcibiskupa doklejského. Pápež Ján Pavol II. mu udelil biskupské svätenie 15. septembra toho roku, na sviatok Sedembolestnej Panny Márie, patrónky Slovenska.

PRÁCA NA ORGANIZOVANÍ VIACERÝCH SYNOD

Počas svojho šesťročného pôsobenia vo funkcii generálneho sekretára Biskupskej synody Mons. Tomko pripravil a dohliadal na konanie dvoch riadnych generálnych zasadnutí synody (1980 a 1983) a jednej špeciálnej synody biskupov Holandska (1980). Podieľal sa tiež na príprave mimoriadnej synody zvolanej na jeseň 1985 pri príležitosti 20. výročia ukončenia Druhého vatikánskeho koncilu a riadnej synody v roku 1987 o povolaní a poslaní laikov, pričom zverejnením dokumentu „Lineamenta“ inicioval širokú konzultáciu v Cirkvi. Vydal zborník „Biskupská synoda, povaha, metóda, perspektívy“. Posilnil aj Generálny sekretariát synody a dodal mu novú dynamiku.

ÚČASŤ NA EKUMENICKÝCH A MEDZINÁRODNÝCH PODUJATIACH

V rámci rôznych úloh svojej cirkevnej služby spolupracoval ako člen, poradca alebo účastník medzinárodných aktivít v oblasti ekumenizmu. Okrem iného bol členom delegácie Svätej stolice pri návšteve Luteránskej svetovej federácie a Svetovej rady cirkví v Ženeve v roku 1972. Bol tiež členom spoločnej katolícko-luteránsko-reformovanej komisie pre teológiu manželstva. Viedol tiež delegáciu Svätej stolice na stretnutí európskych ministrov pre záležitosti rodiny, ktoré sa konalo v Ríme v roku 1981. Bol členom Najvyššej rady Pápežských misijných diel a podieľal sa na štúdiu otázok týkajúcich sa zasväteného života, spravodlivosti a pokoja a úlohy laikov.

ANGAŽOVANOSŤ PRE SLOVÁKOV V ZAHRANIČÍ A PASTORAČNÁ SLUŽBA

Istý čas Mons. Tomko vyučoval na Medzinárodnej univerzite Pro Deo (1955 – 1956) a neskôr prednášal v rokoch 1970 – 1978 na doplnkových kurzoch kánonického práva na Gregorovej univerzite.

Napriek všetkým týmto záväzkom nikdy nezanedbal svoju priamu pastoračnú službu v mnohých farnostiach v Ríme a v diecéze Porto-Santa Rufina. Jeho aktivita vo vzťahu k náročnej situácii Slovákov v dobe náboženskej neslobody v socialistickom Československu priniesla hmatateľné ovocie. Bol spoluzakladateľom náboženského časopisu a podieľal sa na založení Ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme. Opakovane navštívil slovenské komunity v USA, Kanade a rôznych európskych krajinách.

VYSLANEC NA CIRKEVNÝCH ZHROMAŽDENIACH VO SVETE

Intenzívne sa venoval aj kultúrnej činnosti, vydal viacero publikácií na rôzne témy od teológie cez právo, históriu až po spiritualitu. Svätá stolica viackrát vyslala na stretnutia biskupov: v roku 1970 na Celoázijskú konferenciu biskupov v Manile; v roku 1973 na plenárne zhromaždenie štyroch biskupstiev Oceánie v Sydney; v roku 1979 na konferenciu v mexickej Pueble; v roku 1980 na oslavy 25. výročia založenia Latinskoamerickej biskupskej rady CELAM v Riu de Janeiro; v roku 1981 na stretnutie Sympózia biskupských konferencií Afriky a Madagaskaru SECAM v kamerunskom Yaoundé.

NA ČELE KONGREGÁCIE PRE EVANJELIZÁCIU NÁRODOV

Tieto stretnutia a početné návštevy rôznych krajín, ktoré absolvoval spolu so synodálnymi zhromaždeniami, mu umožnili hlboko poznať realitu mnohých miestnych cirkví, ako aj nadobudnúť skúsenosť s prežívaním a uplatňovaním biskupskej kolegiality. Takto ho Prozretelnosť pripravila, aby rozšíril svoje srdce na rozmer univerzálnej Cirkvi a viedol Kongregáciu pre evanjelizáciu národov, ktorú mu zveril Ján Pavol II. 24. apríla 1985, keď ho vymenoval najprv za jej proprefekta a 25. mája 1985 za prefekta súčasne s kreovaním na kardinála. Prefektom Kongregácie pre evanjelizáciu národov bol 16 rokov, do 9. apríla 2001. Zároveň bol veľkým rektorom Pápežskej Urbanovej univerzity a vedúcim delegátom Osobitného zhromaždenia Synody biskupov pre Áziu (1998). Od 15. októbra 2001 do 1. októbra 2007 bol predsedom Pápežského výboru pre medzinárodné eucharistické kongresy.

DLHOROČNÝ PRISPIEVATEĽ VATIKÁNSKEHO ROZHLASU

Počas celého svojho pôsobenia v Ríme, takmer 75 rokov a prakticky až do svojej smrti, kardinál Jozef Tomko autorsky spolupracoval so Slovenskou redakciou Vatikánskeho rozhlasu. Aj prostredníctvom svojich rozhlasových príhovorov, vysielaných pravidelne v poslednú nedeľu mesiaca, bol v kontakte s tisíckami veriacich na Slovensku. Osobitnú pozornosť a rodinnú srdečnosť venoval pútnikom prichádzajúcim do Večného mesta. Titulárnym chrámom Jozefa Tomka na stupni kardinála-presbytera bola Bazilika sv. Sabíny, v ktorej pravidelne udeľoval pápežom kajúci znak popola pri vstupe do Veľkého pôstu. V poslednej dobe bol Jozef Tomko najstarším členom Kardinálskeho kolégia, ktoré má po jeho úmrtí 206 kardinálov, z toho 116 elektorov.

Zdroj: Slovenská redakcia Vatikánskeho rozhlasu



ROZLÚČKA S KARDINÁLOM TOMKOM

Košice 16. augusta (TK KBS) Slovensko sa rozlúčilo so zosnulým kardinálom Jozefom Tomkom. Symbolicky sa vrátil do rodnej Košickej arcidiecézy. Rodáka z Udavského, ktorý zomrel v Ríme, pochovali v hrobke v krypte pod hlavným oltárom košickej Katedrály sv. Alžbety, kde si to sám želan.

Kardinál Jozef Tomko, emeritný prefekt Kongregácie pre evanjelizáciu národov, zomrel v Ríme v pondelok 8. augusta. Zomrel ako nestor (najstarší žijúci kňaz) Košickej arcidiecézy v 99. roku života (zomrel vo veku 98 rokov), 74. roku kňazstva a 43. roku biskupskej služby.

Emeritného prefekta Kongregácie pre evanjelizáciu národov, kardinála Jozefa Tomka, si prišli poslednýkrát uctiť rodina, priatelia, známi, vysokí cirkevní predstavitelia (35 biskupov západného i východného obradu zo Slovenska, Maďarska, Čiech i Moravy, Poľska a Ukrajiny, 350 kňazov a zasvätených, stovky seminaristov, 80 rehoľných sestier a päť a pol tisíc veriacich. Nechýbali medzi nimi rehoľné sestry z Kongregácie Milosrdných sestier sv. Vincenta – Satmárok sr. M. Irena Alžbeta Kopanicová, sr. Júlia Kolumberová a sr. Pavla Draganová, ktoré opatrovali kardinála Tomka v jeho byte v Ríme. S kardinálom Jozefom Tomkom prežili rehoľné sestry nielen službu, ale aj komunitu.

Na pohrebe sa zúčastnili predstavitelia politického, verejného, akademického spoločenského života a tisícky ľudí. Prítomní boli aj najvyšší ústavní činitelia – prezidentka SR Zuzana Čaputová, predseda Národnej rady SR Boris Kollár a predseda vlády SR Eduard Heger. Prišli aj bývalí prezident SR Andrej Kiska a Rudolf Schuster. Prišli i členovia ekumenického spoločenstva a Židovskej náboženskej obce. Hlavným celebrantom pohrebnej svätej omše v latinskom a slovenskom jazyku bol emeritný pražský arcibiskup kardinál Dominik Duka. Koncelebrantmi boli bývalý osobný tajomník Jána Pavla II., emeritný krakovský arcibiskup a kardinál Stanisław Dziwisz a ostrihomsko-budapešťiansky arcibiskup a maďarský prímás, kardinál Péter Erdő.

V mene Košickej arcidiecézy všetkých privítal v spoločenstve modlitby na pohrebnej svätej omši za kardinála Jozefa Tomka košický pomocný biskup Marek Forgáč. Najskôr privítal najvyšších ústavných činiteľov. Pozdravil aj členov vlády, poslancov parlamentu, diplomatický zbor, predstaviteľov štátnej správy a samosprávy. „Slovo útechy adresujem všetkým blízkym kardinála Tomka,” uviedol v príhovore Mons. Forgáč.

Osobitne privítal kardinálov, Duku, Dziwisza a Erdő. „Bratské prijatie a vďaka za prítomnosť patrí arcibiskupom a biskupom zo Slovenska, Čiech, Moravy, Poľska, Maďarska a Ukrajiny,” uviedol. Zároveň privítal zástupcov kresťanských cirkví a židovskej náboženskej obce. „Spojme sa všetci vo vďačnej modlitbe za kardinála a jeho duši vyprosujeme Boží pokoj a večnú radosť,” uzavrel úvodný príhovor biskup Forgáč.

V homílii sa prítomným prihovorel kardinál Duka. Povedal, že v Košiciach sa lúčime „s veľkým synom Slovenska, Východniarom, Udavčanom, ktorý až do konca svojho života hutoril.“ „Lúčime sa s kardinálom rímskej cirkvi, ktorý počas svojho života zohrával nielen slovenskú úlohu. To je istým spôsobom dôvod, prečo chcem aj ja na tomto mieste s vami poďakovať. Bol oporou našej cirkvi v bývalom Československu, o čom svedčia aj materiály Štátnej bezpečnosti a československých spravodajských služieb. Ich záznamy slúžia ku cti mužovi, ktorý nezradil a nepoškvrnil svoju hrud,” uviedol.

Kardinál Duka ďalej povedal, že dnes už emeritný košický arcibiskup Alojz Tkáč vyhovel prosbe zosnulého kardinála, aby mohol byť pochovaný v košickej katedrále. Splnil túto prosbu a všetko nechal pripraviť pre prípad smrti. „Dnes je deň, keď sa tohto úkonu ujímame. Identita človeka, a teda aj kardinála Jozefa Tomka, nám ukazuje nie plynúcu, neukotvenú existenciu človeka, ale vedomie totožnosti vyrastajúcej z rodinného krbu, z rodnej dediny, z rodného kraja a vlasti. Príslušnosť k miestnej cirkvi je určujúcim faktorom pre každého katolíckeho kresťana, ale najmä pre kňaza,” povedal kazateľ.



V závere svätej omše spomínali na kardinála viacerí rečníci. Prihovorela sa prezidentka SR Zuzana Čaputová. Za rodákov vystúpil starosta rodnej obce kardinála Tomka z Udavského Peter Hudák. Kondolenčný telegram Svätého Otca Františka prečítal Mons. Andryj Yevchuk, chargé d'affaires Apoštolskej nuciatury na Slovensku. Odchodom kardinála strácame podľa prezidentky SR Zuzany Čaputovej charizmatického človeka, rešpektovaného predstaviteľa katolíckej cirkvi, ale aj srdcu blízkeho človeka. Ako uviedla v kondolenčnom príhovore, kardinál znamenal pre nás veľmi veľa a aj my sme pre neho znemaneli veľmi veľa.

„Jeho pozemská púť sa uzavrela, ale jeho odkaz a celoživotné dielo tu zostáva s nami,” zdôraznila s tým, že kardinál Tomko si získal úctu niekoľkých generácií svojich krajanov. „Udavské neprestalo byť jeho domovom,” upozornila.

Podľa prezidentky kardinálovi Tomkovi nikdy neprestalo záležať na tom, aby sa myšlienky slobody a viery šíрили. Pripomenula, že pomáhal utekajúcim kňazom. Požíval dôveru štyroch pápežov. „Je zapísaný v našich srdciach ako ten, kto nám dodával optimizmus a nádej. Viere dával skutočný ľudský rozmer. Ďakujem vám za všetko, čo ste pre nás urobili,” povedala.

Udavčania boli na kardinála Jozefa Tomka hrdí. „Rástli sme, keď zvony oznamovali, že naša obec dala svetu kardinála. Ďakujeme mu za každú návštevu, každú svätú omšu, láskavé slovo i slovo napomenutia. Bol, je a zostane našim kardinálom,” povedal v príhovore starosta obce Udavské Peter Hudák.

Kardinál Jozef Tomko si podľa košického arcibiskupa metropolitu Bernarda Bobera zaslúži našu pozornosť a vďačnosť, ktorú mu vyslovil v mene Konferencie biskupov Slovenska. „Jeho odchodom na večnosť sa uzatvára jedna etapa miestnej cirkvi. Hoci celý život pracoval pre cirkev na celom svete, posunul veľa vecí dopredu i v miestnej cirkvi na Slovensku,” povedal v kondolenčnom príhovore Mons. Bober.

V závere Mons. Bober, ktorý viedol i záverečné pohrebne obrady, poďakoval sestrám satmárkam, ktoré sa o kardinála Tomka príkladne roky starali.

Po pohrebe boli pozostatky kardinála Tomka prenesené čestnou strážou na miesto, odkiaľ bola rakva uložená bez verejnosti do krypty. Po skončení omše pohrebna služba zabezpečí uloženie pozostatkov do krypty, jej zamurovanie a zapečatenie. Krypta bude pre ďalšie obdobie prístupná aj pre verejnosť, osadia tam i mramorovú pamätnú tabuľu.

Pohreb podobných rozmerov v Košiciach ešte nebol. Posledný pohreb biskupa v košickej katedrále bol v roku 1962. Vtedy tu pochovali biskupa Jozefa Čárskeho. Práve biskup Čársky v roku 1945 poslal mladého seminaristu Jozefa Tomka na štúdium do Ríma.

(prevzaté z TKKBS, krátené)

POŽEHNANIE ZVONA



20. augusta 2022 to bolo práve 27 rokov odvtedy, ako bol kostol Všetkých svätých v Nacinej Vsi konsekrovaný. Predchádzala tomu rozsiahla rekonštrukcia chrámu a jeho rozšírenie do súčasnej podoby.

A práve na tento výročný deň pripadlo aj požehnanie opraveného – znovuodliateho kostolného zvona. Zvon odliali vo zvonolejárskej dielni z poľského Przemysłu. Náš správca farnosti Emil Onderko pri tejto slávnostnej príležitosti privítal hlavného celebranta a kazateľa pátra Miroslava Konštanca Adama, sudcu Rímskej roty, rodáka z neďalekých Topolčan, gréckokatolíckeho duchovného z Nacinej Vsi Martina Onisika a správcu farnosti v Strážskom Mgr. Mariána Babjarčika, starostu obce Nacina Ves Antona Šándora, Jána Dudáša z Hencoviec a všetkých prítomných veriacich.

Páter Konštanc sa v homílii poďakoval

za pozvanie do Nacinej Vsi a možnosť požehnať nový zvon, pretože to je v každej dobe zvláštna príležitosť.

Zaspomínal si na časy pred 27. rokmi. Zhodou okolností práve v roku 1995 v júli po vysvätení za kňaza absolvoval primičnú omšu vo farskom kostole v Michalovciach, deň nato v gréckokatolíckej cirkvi v Topolčanoch a o pár dní ho pozvali do Nacinej Vsi. Oslavuje tak rovnaké výročie ako konsekrovaný kostol.

Zamyslel sa nad širšími súvislosťami stavby chrámov. To nie je len zabezpečenie materiálu, tehál, kameňa, dreva, malty a betónu, treba k tomu aj zručnosti a ľudskú silu, ktorá z neživého materiálu vybuduje chrám na Božiu slávu. Ale na to, aby k stavbe chrámu vôbec došlo, treba predovšetkým ľudí, ideálne veriacich kresťanov. Lebo, ako povedal, nie všetci kresťania sú veriaci. Nie sú ani vlašni vo viere, pretože vieru vlastne nepoznajú, chrám nenavštevujú a nie sú súčasťou živého spoločenstva. Ak teda existuje spoločenstvo veriacich, ktoré si osvojí myšlienku postaviť chrám, deje sa okrem toho viditeľného budovania božského domu aj neviditeľné, ale o to dôležitejšie budovanie spoločenstva cirkvi. A tak, ako je pre stavbu chrámu nevyhnutná malta, ktorá spája kameň a tehly do pevného tvaru, tak sa spoločenstvo veriacich dá vybudovať len s pomocou bratskej lásky. Stavba chrámu je materiálnym vyjadrením potreby veriacich stretávať sa a formovať. Tak, ako sa režu dosky, vypalujú tehly, tak sa formujú veriaci – modlitbou.

V závere slávnosti poďakoval vdp. Emil pátrovi Konštancovi za požehnanie zvona. Zároveň pripomenul, čo všetko sa od konsekrácie kostola v roku 1997 udialo – od stavby fary cez takmer kompletnú

rekonštrukciu chrámu, ktorá nateraz vyvrcholila znovuodliatím zvona. Jeho hlas počuli veriaci naposledy pred 13 rokmi, kedy druhýkrát pukol a už sa nenašiel odborník, ktorý by vedel zaručiť jeho funkčnosť. Vďaka milodarom veriacich a dotácii z obce vo výške 10 000 € sa podarilo zrealizovať veľké dielo. Poďakoval aj všetkým, ktorí sa pričínili o dôstojný priebeh slávnosti, kostolnej rade, lektorom, kantorke i zboru, ktorý slávnosť doprevádzal.

Nový zvon teraz spočíva v kostole. Po potrebnej rekonštrukcii pohonu a ukotvenia bude zvon vyzdvihnutý do kostolnej veže v septembri 2022. Tieto práce zabezpečí firma DUDAS z Hencoviec.

O rekonštrukcii zvona, zvonolejárstve, majstrovi Kurbelovi, dielni v Przemyslu sa dočítate viac v nasledujúcom čísle FI.



NÁPISY NA ZVONE

RÍMSKOKATOLÍCKA FARNOSŤ
NACINA VEŠ
VŠETCI SVÄTÍ
NANOVO ODLIATY 2022 JAN
FELCZYNSKI PRZEMYŠL POJSKO

ŽIVÝCH ZVOLÁVAM,
MŔTVÝCH VYPREVÁDZAM,
BLESKY LÁMEM,
SVIATKY OZDOBUJEM

Z MILODAROV VERIACICH
A PRÍSPEVKU OBCE

ODLIATY 1923 A. KURBEL
TRNAVA



Potreba opatriť povrch zvonov reliéfnou a nápisovou výzdobou sa naplno prejavila v období feudálnej spoločnosti, kedy dochádza ku všeobecnému rozšíreniu zvonov, ktoré mali predovšetkým funkciu liturgického predmetu. Požehnaním prestali byť zvony iba znejúcou hmotou a stali sa posvätnými nástrojmi, ktorým sa prisudzovali aj nadprirodzené schopnosti ako odvracanie nepriateľa, ovládanie búrok, bleskov, povodní, požiarov, či zapudzovanie chorôb. Vonkajšia úprava zvonov mala teda ich postavenie a poslanie spoluvytvárať a potvrdzovať práve skrze výtvarné a slovné prostriedky (Manoušek, 2006, s. 75). Nápisov tak spolu s hlasom zvonov dopĺňajú ich výsledný obraz. Sami za seba vypovedajú ako nositelia posolstva, vyjadrením kultových, magických a ochranných funkcií, sú zhmotnením dobových predstáv, estetického a duchovného čítania, remeselníkovej zručnosti či tvorivosti ale aj odrazom dobového kontextu, v ktorom vznikali. Texty na zvonoch, podobne ako aj reliéfy na nich stvárnené, mali pozývať ľudí na modlitbu a bohoslužbu, posilňovať ich vo viere, ochraňovať pred nebezpečenstvom a temnými silami. V priebehu storočí rôznymi typmi písma v kombinácii s ornamentálnymi, symbolickými motívami, delidlami, ako aj s plastickými linkami členiacimi zvon po obvodu a vytvárajúcimi nápisové pásky a riadky, sa stali podstatnou časťou výzdoby zvonov (Gembický, 2005, s. 243 – 244).

(Veronika Karabošová: Nápisová výzdoba zvonov ako historický prameň k výskumu regionálnych a cirkevných dejín, Prešovská univerzita, 2014)

dvojstranu pripravil Jiří Zaťovič



I. ZAMYSLENIE

Sk 2, 42 - 47

Pokrstení sa vytrvalo zúčastňovali na učení apoštolov a na bratskom spoločenstve, na lámaní chleba a na modlitbách. Všetkých sa zmocňovala bázeň; prostredníctvom apoštolov sa dialo množstvo divov a znamení. Všetci, čo uverili, boli pospolu a všetko mali spoločné. Predávali pozemky a majetky a rozdeľovali ich všetkým, podľa toho, ako kto potreboval. Deň čo deň svorne zotrvali v chráme, po domoch lámali chlieb a s radosťou a úprimným srdcom požívali pokrm. Chválili Boha a boli milí všetkému ľudu. A Pán každý deň rozmnožoval tých, čo mali byť spasení.

Srdce nejedného Slováka sa rozbúcha pri sledovaní našej hokejovej alebo futbalovej reprezentácie. Najmä hokejisti nám v poslednom čase robia svojimi výkonmi na ľade radosť. Pri futbale, hokeji a ďalších kolektívnych športoch hľadajú tréneri správnu „chémii“ medzi hráčmi a jednotlivec je dobrý natoľko, nakoľko robí ostatných okolo seba lepšími. Ani tá najagavejšia hviezda nemusí byť úspešná, keď neprichádza pomoc od spoluhráčov. A naopak, družstvo bez výrazných individualít dokáže veľké veci, keď je v ňom súhra a všetci ťahajú za jeden povraz.

O manželstve sa hovorí ako o spoločnej ceste (gr. syn-hodos) životom. Ak rodina postavená na manželstve je základnou bunkou Cirkvi, tak práve v manželstve a rodine máme konkrétny príklad synodalít, t. j. spoločného kráčania po ceste. Rodina je akoby synoda v malom. V zdravých vzťahoch nemôže žiť jeden na úkor druhého. Každý do domácnosti niečo vkladá, lebo nie je len hotelovým hosťom, ktorý sa necháva obsluhovať. Manželia, ktorí spoločne kráčajú životom, spolu padajú a spolu vstávajú, delia sa so svojimi starosťami aj radosťami.

V tímovom športe, v rodine aj v Cirkvi je dôležité, aby sa jedinec dokázal obetovať pre spoločné dobro. Ale ako to dosiahnuť? Odkiaľ premenila vytrvalosť členov prvého kresťanského spoločenstva v Jeruzaleme (por. Sk 2, 42)? Ako to, že boli takí horliví, verní a oddaní? Starobylý List Diognetovi píše aj o kresťanoch ďalšej generácie, že „Vydané zákony poslúchajú, a svojim životom prevyšujú zákony.“ (Liturgia hodín, Posvätné čítanie, Streda, Veľkonočné obdobie, 5. týždeň). Kde sa rodí to „navyšé“, čo prekračuje plnenie povinností?

Spoločenstvo ako celok aj tí, ktorí ho vedú, by mali akceptovať jednotlivé osoby, ktoré dané spoločenstvo tvoria. Cirkev je od začiatku postavená na subjekte - na osobe. Slová „Ty si Peter“ (Mt 16, 18) adresoval Ježiš jednému konkrétnemu človeku. Rozvíjanie Kristovho personálneho princípu nech podporí budovanie spoločenstva a naše formovanie v synodalite.

2. ZAMYSLENIE

Jn 14, 1-6.14-18.25-26

Nech sa vám srdce nevzrušuje! Veríte v Boha, verte aj vo mňa. V dome môjho Otca je mnoho príbytkov. Keby to tak nebolo bol by som vám povedal, že vám idem pripraviť miesto?! Keď odídem a pripravím vám miesto, zasa prídem a vezmem vás k sebe, aby ste aj vy boli tam, kde som ja. A cestu, kam idem, poznáte.“ Tomáš mu povedal: „Pane, nevieme, kam ideš. Akože môžeme poznať cestu?“ Ježiš mu odpovedal: „Ja som cesta, pravda a život. Nik nepríde k Otcovi, iba cezo mňa. Ak ma budete prosiť o niečo v mojom mene, ja to urobím. Ak ma milujete, budete zachovávať moje prikázania. A ja poprosím Otca a on vám dá iného Tešiteľa, aby zostal s vami naveky – Duchu pravdy, ktorého svet nemôže prijať, lebo ho nevidí, ani nepozná. Vy ho poznáte, veď ostáva u vás a bude vo vás. Nenechám vás ako siroty, prídem k vám. Toto som vám povedal, kým som ešte u vás. Ale Tešiteľ, Duch Svätý, ktorého pošle Otec v mojom mene, naučí vás všetko a pripomenie vám všetko, čo som vám povedal.“

„Synoda“ je v tradícii Cirkvi starobylé a úctyhodné slovo, ktorého význam vychádza z najhlbších tém Zjavenia. Označuje cestu, po ktorej Boží ľud kráča spoločne. Rovnako tak odkazuje na Pána Ježiša, ktorý sa sám predstavuje ako „cesta, pravda a život“ (Jn 14, 6), a na skutočnosť, že kresťania, ako jeho nasledovníci, boli pôvodne nazývaní „nasledovníci Cesty“ (por. Sk 9, 2; 19, 9. 23; 22, 4; 24, 14. 22), kde pod výrazom „Cesta“ rozumieme cestu spásy ako život alebo životný štýl podľa osoby a učenia Ježiša Krista.

„Synodalita“ teda predovšetkým označuje zvláštny štýl, ktorý charakterizuje život a poslanie Cirkvi a vyjadruje jej prirodzenosť v zmysle prirodzenosti Božieho ľudu, ktorý putuje spoločne a zhromažďuje sa v spoločenstve, ktoré je neustále povolávané Pánom v sile Ducha Svätého, aby hlásalo a žilo evanjelium. A táto „synodalita“ by sa mala prejavovať v bežnom spôsobe života a činnosti Cirkvi.

V tomto duchu by sa mal každý člen Cirkvi aj neustále nechať formovať. V duchu neustáleho vedomia, že aj my kresťania dnešnej doby sme stále „nasledovníci“ jednej „Cesty“ spásy, a teda jedného vzoru a životného štýlu či učenia jedného Pána Ježiša Krista.

Je nutne potrebné začať túto formáciu v duchu „synodalít“ v srdci a myslí, „lebo znútra, z ľudského srdca, vychádzajú zlé myšlienky, smilstvá, krádeže, vraždy, cudzoložstvá, chamtivosť, zlomyseľnosť, klamstvo, necudnosť, závišť rúhanie, pýcha, hlúposť. Všetky tieto zlá vychádzajú znútra a poškrvňujú človeka.“ (Mk 7, 21 – 23) A preto, ako píše sv. apoštol Pavol: „Nech nik nehľadá iba na svoje vlastné záujmy, ale aj na záujmy iných. Zmyšľajte tak ako Kristus Ježiš: On, hoci má božskú prirodzenosť, nepridŕžal sa svojej rovnosti s Bohom, ale zriekol sa seba samého, vzal si prirodzenosť sluhy, stal sa podobný ľuďom a podľa vonkajšieho zjavu bol pokladaný za človeka. Uponížil sa, stal sa poslušným až na smrť, až na smrť na kríži.“ (Flp 2, 4 - 8) A preto formovať sa v synodalite znamená pre nás formovať svoju myseľ i srdce podľa zmysľania Krista nehľadiac iba na svoje záujmy, ale na záujmy všetkých účastníkov Cesty, na ktorej sa zriekol seba, svojho egoizmu, aby sme dovŕšili aj radosť nasledovníka.

Následne by sa táto formácia v synodalite mala preniesť do spoločného kráčania v modlitbe, prijímaní Ducha, zachovávaní prikázaní, ktoré je potrebné prijať v ich celom pôvodnom obsahu, nie prispôbené či dokonca relativizované myslením doby. Sme pozvaní nechať k tzv. „inkarnácii“ Ježišovho štýlu života do nášho štýlu života. K tomu dôjdeme postupnými krokmi podľa každodenného uvažovania nad evanjeliom, ktoré sa má pomaly prevetliť do nášho spôsobu života.

A na záver je potrebné zdôrazniť, že celá táto synoda istotne priniesla konkrétne podnety, závery či praktické výzvy do budúcnosti, ktoré by mali nájsť svoje miesto v konkrétnych podobách v živote Cirkvi, diecéz, farností, spoločenstiev, rodín alebo aj jednotlivcov. Aby bola formácia v synodalite plodná, je potrebné uviesť zistené a zjavené synodálne závery do života Cirkvi tam, kde sme. Nech nám v tom dobrý Pán Boh pomáha.

3. ZAMYSLENIE

Mk 4, 30 - 32

A pokračoval: „K čomu prirovnáme Božie kráľovstvo, alebo akým podobenstvom ho znázorníme? Je ako horčičné zrnko. Keď ho sejú do zeme, je najmenšie zo všetkých semien na zemi, ale keď sa zaseje, vzíde, prerastie všetky byliny a vyháňa veľké konáre, takže v jeho tóni môžu hniezdiť nebeské vtáky.“

Každé zasadanie Druhého vatikánskeho koncilu sa začínalo modlitbou Adsumus Sancte Spiritus, čo sú prvé slová latinského originálu, ktoré znamenajú: „Stojíme tu pred tebou, Duchu Svätý.“ Je to modlitba, ktorá sa v dejinách používala na konciloch, synodách a iných cirkevných zhromaždeniach stovky rokov a pripisuje sa sv. Izidorovi zo Sevilly (približne rok 560 – 4. apríl 636). Každá snaha o formovanie a rast by mala byť v súlade s Božím plánom

a v múdrosti Ducha Svätého. Nemôžeme sa spoliehať len na vlastné sily, svoj úsudok alebo nápady. Ako píše evanjelista Matúš: „A zasa vám hovorím: Ak budú dvaja z vás na zemi jednomyselne prosiť o čokoľvek, dostanú to od môjho Otca, ktorý je na nebesiach. Lebo kde sú dvaja alebo traja zhromaždení v mojom mene, tam som ja medzi nimi.“ (Mt 18, 19 – 20)

Aj synoda je v tradícii Katolíckej cirkvi zhromaždenie určitej skupiny biskupov, ktorí zastupujú všetkých biskupov, a tým aj všetkých veriacich v lokálnych cirkvách. Synodu zvoláva Svätý Otec a biskupi sa s ním prostredníctvom diskusii a výmeny skúseností podieľajú na vedení Cirkvi.

„Synoda“ je staré, v Tradícii Cirkvi veľmi ctihodné slovo, ktorého význam odkazuje na tie najhlbšie témy Zjavenia. Skladá sa z predpony *σύν* („s-“) a podstatného mena *ὁδός* („cesta“). Označuje tak cestu, ktorou spoločne kráča Boží ľud. Rovnako odkazuje aj na Pána Ježiša, ktorý sám seba predstavuje ako „cestu, pravdu a život“ (Jn 14, 6), a na skutočnosť, že kresťania boli v začiatkoch jeho nasledovania nazývaní „stúpcami Cesty“, ako môžeme čítať v Skutkoch apoštolov: „a vyžiadal si od neho listy pre synagógy v Damasku, aby mohol stúpcov tejto Cesty, mužov i ženy, ak tam dajakých nájde, v putách priviesť do Jeruzalema.“ (Sk 9, 2)

V cirkevnej gréčtine slovo synoda vyjadruje zhromaždenie v spoločenstve Ježišových učeníkov a v niektorých prípadoch je synonymom cirkevnej komunity. Svätý Ján Zlatoústý napríklad píše, že Cirkev je „pomenovanie tých, ktorí kráčajú spoločne (*σύννοδος*)“. Vysvetľuje, že Cirkev je vlastne zhromaždením zvolaným na to, aby vzdávalo vďaky a chvály Bohu ako jeden zbor, je akousi harmonickou realitou, ktorá všetko drží pohromade (*σύστημα*), pretože tí, ktorí ju tvoria, prostredníctvom svojich vzájomných a usporiadaných vzťahov smerujú k *ἀγάπη* (agapé) a *ὁμόνοια* (rovnakému zmýšľaniu).

V súlade s učením *Lumen gentium* pápež František zvlášť zdôrazňuje, že synodalita „nám ponúka najvhodnejší interpretačný rámec na pochopenie samotnej hierarchickej služby“ a že na základe náuky o *sensus fidei fidelium* sú všetci členovia Cirkvi aktérmi evanjelizácie. Z toho vyplýva, že uskutočnenie synodálnej Cirkvi je nevyhnutným predpokladom nového misionárskeho elánu, zahŕňajúceho celý Boží ľud. Synodalita je okrem toho aj jadrom ekumenického úsilia kresťanov: predstavuje totiž pozvanie spoločne kráčať po ceste k plnému spoločenstvu, pretože správne pochopená synodalita ponúka také chápanie a prežívanie Cirkvi, v ktorom legitímne odlišnosti môžu nájsť svoje miesto v logike vzájomnej výmeny darov vo svetle pravdy.

Synodalita v sebe zahŕňa prvok neustáleho formovania a učenia sa, naberania múdrosti, ktorá je nenahraditeľnou súčasťou rozvoja a rastu.

„Mnoho múdrosti som našiel pre seba a veľký pokrok som urobil jej pomocou. Chváliť budem toho, kto mi dáva múdrosť. Rozhodol som sa, že ju budem (všade) uplatňovať. Pilne som robil, čo je dobré, a nezahanbí ma to.“ (Sir 51, 22 – 24)

Už starozákonný Sirachovec vyzdvihuje múdrosť, vďaka ktorej

urobil veľký pokrok a zároveň chváli Toho, ktorý mu múdrosť dal. Preto ani my nesmieme zabúdať neustále prosiť o múdrosť, tú pravú múdrosť, aby sa každý z nás mohol stať súčasťou synodálneho procesu a prispieť svojou troškou k jeho rozvoju a rastu. Byť kvasom, ako píše evanjelista Lukáš: „Podobá sa kvasu, ktorý žena vezme a vmiesi do troch mier múky, až sa všetko prekvásí.“ (Lk 13, 21)

Je vôbec možné uskutočniť to? Ako by bolo možné spoločne kráčať, diskutovať a navzájom sa počúvať? Predsa v Duchu lásky. Spoločne sa modliť, zúčastňovať sa farských/diecéznych akcií (príprava detí na prijatie Eucharistie, birmovancov, snúbencov), organizovať spoločné púte či modlitbové večery alebo si len sadnúť k staručkej susedke alebo utahanej mamičke s malými deťmi a venovať jej chvíľku svojho času. S Božím požehnaním sa naša snaha, milosrdná láska a ochota „rozleje“ na ľudí okolo nás a bude ticho ďalej vzrastať a mohutnieť podobne ako semenko:

„Ďalej hovoril: „S Božím kráľovstvom je to tak, ako keď človek hodí semeno do zeme; či spí alebo vstáva, v noci či vo dne, semeno klíči a rastie a on ani o tom nevie. Zem sama od seba prináša úrodu: najprv steblo, potom klas a napokon plné zrnó v klase.“ (Mk 4, 26 – 28)

Pane Ježišu, prosíme Ťa, daj nám múdrosť a vnímavé srdce, aby sme dokázali načúvať druhým, ochotne ponúknuť svoju pomoc, prijať nielen pochvalu, ale aj kritiku, a tak spoločne s našimi bratmi a sestrami budovali dielo synody a kráčali v ústrety Božiemu kráľovstvu už tu na tomto svete plní lásky, pretože ako povedal svätý Tomáš Akvinský: „Láska nepozná hranice v raste, pretože má účasť na nekonečnej láske, ktorou je Duch Svätý.“

MODLIME SA S PÁTROM PIOM

Zostaň so mnou, Pane, lebo potrebujem tvoju prítomnosť, aby som na teba nezabudol. Ty dobre vieš, ako ľahko ťa opustím.

Zostaň so mnou, Pane, lebo som slabý a potrebujem tvoju silu, aby som neupadal tak často.

Zostaň so mnou, Pane, lebo ty si môj život a bez teba mi chýba horlivosť.

Zostaň so mnou, Pane, lebo ty si moje svetlo a bez teba sa topím v tmách.

Zostaň so mnou, Pane a ukáž mi svoju vôľu.

Zostaň so mnou, Pane, aby som počul tvoj hlas a nasledoval ťa.

Zostaň so mnou, Pane, lebo veľmi túžim milovať ťa a zostať v tvojej spoločnosti.

Zostaň so mnou, Pane, ak chceš, aby som ti zostal verný.

Zostaň so mnou, Ježišu, lebo v tejto noci života ťa veľmi potrebujem.

Daj, aby som ťa poznal ako tvoji učeníci pri lámání chleba, aby eucharistické spoločenstvo bolo pre mňa svetlom, ktoré rozptyľuje temnoty silou, ktorá ma podopiera, a jedinou radosťou môjho srdca. Žiadam si dar tvojej prítomnosti.

Zostaň so mnou, Pane, len teba jediného hľadám, tvoju lásku, milosť, vôľu, srdce, tvojho Ducha, lebo ťa milujem a nežiadam za to inú odmenu, než aby som ťa miloval ešte viac. Láskou pevnou, praktickou, z celého srdca tu na zemi a ešte dokonalejšie po celú večnosť.

Amen.

4. POMOCNÉ OTÁZKY

Synodalita so sebou nesie vnímavosť pre zmenu, formáciu a neustále učenie sa.

- Čo pre mňa znamená, že Duch Svätý môže a chce hovoriť skrze moje rozprávanie a konanie v našej farnosti?

- *Mali sme doteraz skúsenosť s formáciou ku „spoločnému putovaniu“? Dochádza v našej farnosti k diskusii o tom, čo by to mohlo znamenať pre premenu chodu farnosti?*

- Čo by nám pomohlo, aby sme si uvedomili vlastnú spolupatričnosť s naším cirkevným spoločenstvom?

- *Je možné (a jak) napomáhať formácii v spoluzodpovednosť už deťom a mladistvým?*

- Akým spôsobom je začlenená formácia k synodalite v rámci prípravy na iníciačné sviatosti (krst, birmovanie, eucharistia)?

- *Čím by sme mohli osobne obohatiť život nášho spoločenstva?*

ŮMYSLY APOŠTOLÁTU MODLITBY NA SEPTEMBER

Evanjelizačný: Aby bol trest smrti, ktorý ohrozuje nedotknuteľnosť a dôstojnosť človeka, zrušený v legislatíve všetkých krajín.

Ůmysel KBS: Aby sme na príhovor Sedembolestnej Panny Márie dokázali aj učiť v škole, aj nasledovať v živote jej príklad pokory a podriadenosti Božej vôli.

ROZPIS SVÄTÝCH OMŠÍ NA SEPTEMBER 2022

29.8., PO	Mučenícka smrť sv. Jána Krstiteľa	16:00 – 18:00	Nacina Ves – spoveď	18:00	Nacina Ves
30.8., UT	sv. Erik, kráľ; sv. Mária Wardová, mučenica	16:00 – 18:00	Petrovce n/L – spoveď	18:00	Petrovce n/L
31.8., ST	sv. Rajmund Nonnatus, rehoľník	17:00 – 18:00	Lesné – spoveď	18:00	Lesné
1. 9., ŠT	sv. Edígus, opát; bl. Bronislava, panna			8:00	Petrovce n/L
2. 9., PI	sv. Ingrida, rehoľníčka	15:30 – 16:00	Vybuchanec – spoveď	16:00	Vybuchanec
				17:00	Petrovce n/L
				18:00	Nacina Ves
3. 9., SO	sv. Gregor Veľký, pápež a učiteľ Cirkvi			8:00	Lesné
4. 9., NE	23. nedeľa v Cezročnom období			8:00	Petrovce n/L
				9:15	Nacina Ves
				10:30	Lesné
5. 9., PO	bl. Matka Terézia z Kalkaty, panna a rehoľníčka			18:00	Nacina Ves
6. 9., UT	sv. Zachariáš, prorok; sv. Mansvét, biskup			17:00	Petrovce n/L
				18:00	Vybuchanec
7. 9., ST	sv. košickí mučeníci; sv. Regina, mučenica			18:00	Lesné
8. 9., ŠT	Narodenie Panny Márie			18:00	Petrovce n/L
9. 9., PI	sv. Peter Claver, kňaz; sv. Gorgonius, mučeník			18:00	Nacina Ves
10. 9., SO	sv. Mikuláš Tolentínsky, kňaz a rehoľník			18:00	Lesné
11. 9., NE	24. nedeľa v Cezročnom období			8:00	Vybuchanec
				9:15	Nacina Ves
				10:30	Petrovce n/L
12. 9., PO	Meno Preblahoslavenej Panny Márie			18:00	Nacina Ves
13. 9., UT	sv. Ján Zlatoústý, biskup a učiteľ Cirkvi; sv. Julián, kňaz a mučeník			17:00	Petrovce n/L
				18:00	Vybuchanec
14. 9., ST	Povýšenie Svätého Kríža			16:00	Lesné
				17:00	Petrovce n/L
				18:00	Nacina Ves
15. 9., ŠT	Sedembolestná Panna Mária, patrónka Slovenska			8:00	Petrovce n/L
				9:15	Nacina Ves
				10:30	Lesné
16. 9., PI	sv. Kornel, pápež, a Cyprián, biskupi, mučeníci; sv. Ludmila, mučenica; sv. Edita			18:00	Nacina Ves
17. 9., SO	sv. Róbert Bellarmín, biskup a učiteľ Cirkvi; sv. Hildegarda, panna			18:00	Petrovce n/L
18. 9., NE	25. nedeľa v Cezročnom období			8:00	Suché
				9:15	Nacina Ves
				10:30	Lesné
19. 9., PO	sv. Január, biskup a mučeník			18:00	Nacina Ves
20. 9., UT	sv. Ondrej Kim Taegon, kňaz, sv. Eustach, mučeník			17:00	Petrovce n/L
				18:00	Vybuchanec
21. 9., ST	sv. Matúš, apoštol a evanjelista			18:00	Lesné
22. 9., ŠT	sv. Emerám, biskup a mučeník			18:00	Petrovce n/L
23. 9., PI	sv. Línus, pápež; sv. Pio z Pietrelciny, kňaz			18:00	Nacina Ves
24. 9., SO	Panna Mária de´Mercede; sv. Bystrík, mučeník; sv. Gerard, mučeník			18:00	Vybuchanec
25. 9., NE	26. nedeľa v Cezročnom období			8:00	Lesné
				9:15	Nacina Ves
				10:30	Petrovce n/L
26. 9., PO	sv. Kozma a Damián, mučeníci			18:00	Nacina Ves
27. 9., UT	sv. Vincent de Paul, kňaz			17:00	Petrovce n/L
				18:00	Vybuchanec
28. 9., ST	sv. Václav, mučeník; sv. Vavrínek Ruiz a spoločníci, mučeníci			18:00	Lesné
29. 9., ŠT	sv. Michal, Gabriel a Rafael, archanjeli			18:00	Petrovce n/L
30. 9., PI	sv. Hieronym, kňaz a učiteľ Cirkvi			18:00	Nacina Ves

Nedeľa – 11. 9. 2022 – mesačná zbierka na kostolné potreby
Streda – 14. 9. 2022 – Povýšenie svätého kríža – Sviatok
Štvrtok – 15. 9. 2022 – Sedembolestnej Panny Márie – patrónky Slovenska – Slávnosť
 Piatok – 16. 9. 2022 – 18:00 – Nacina Ves – detská svätá omša, po svätej omši bude zápis detí na 1. sväté prijímanie

Nedeľa – 18. 9. 2022 – zbierka na Rádio Lumen
 Jesenné kántrové dni budú 21. 9. (streda), 23. 9. (piatok), a 24. 9. 2022 (sobota). Závazný je iba jeden deň. Obsah jesenných kántrových dní: Poďakovanie za úrodu.

ZO ŽIVOTA FARNOSTI

V auguste sme pokrstili:

Terézia Kirvejová – Nacina Ves
Ladislav Tokár – Nacina Ves
Stanislav Patrik Demeter – Petrovce n/L
Sebastián Kirvej – Nacina Ves
Miroslav Kirvej – Nacina Ves
Katarína Kirvejová – Nacina Ves
Karolína Balogová – Nacina Ves

Miroslav Balog – Nacina Ves
Damián Sliško – Nacina Ves
Vladimír Holub – Nacina Ves
Nech sa vzťahujú v múdrosti, veku a v obľube u Boha i ľudí!

Zosobášili sa:

Martin Balog a Sára Kirvejová
 Nacina Ves
Nech sú šťastní a Bohom požehnaní!

Farský informátor farnosti Nacina Ves * vydáva Rímskokatolícka farnosť Všetkých svätých Nacina Ves, 072 21, tel. 056/649 80 61 *
redakčná rada: Šéfredaktor – Emil Onderko, farár, členovia redakčnej rady – Peter Ivan, Lenka Pčolinská, Jana Piroščáková, Jiří Zatovič *
 počet výtlačkov 250 * vydávané pre vnútorné potreby veriacich farnosti Nacina Ves *
 fotografie pochádzajú z archívu farnosti, od autorov a z internetu *
 ďalšie informácie o dianí vo farnosti nájdete na www.nacinaves.rimkat.sk